

СТАНОВИЩЕ

от

доц. Данелина Емилова Вачева, д.м.

Медицински университет – Плевен, Факултет „Обществено здраве“,
Катедра“ Физикална медицина, рехабилитация, ерготерапия и спорт“
Кинезитерапевт в Клиника „Физикална и рехабилитационна медицина“
УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ ЕАД – Плевен

ОТНОСНО: Дисертационен труд на **Ваня Стефанова Павлова** на тема „Изследване на физическото развитие и двигателната активност при деца с наднормено тегло“ за присъждане на образователна и квалификационна степен „доктор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, докторска програма „Кинезитерапия“ разработен в Национална спортна академия „Васил Левски“ – София, Факултет „Кинезитерапия“, Катедра „Теория и методика на кинезитерапията“ с научен ръководител доц. Руска Паскалева, д.м.

Докторантката Ваня Павлова е асистент в Катедра „Медицинска рехабилитация и ерготерапия, физикална медицина и спорт“ към Медицински факултет на Тракийски университет Стара Загора от 2015 година. От 2011 год. е бакалавър по „Кинезитерапия“, а от 2013 година придобива магистърска степен по „СПА Култура, източни и аква практики“ в НСА „Васил Левски“ – София.

Представеният ми за изготвяне на становище дисертационен труд е написан на литературен български език с необходимата научна терминология и специфика на специалността. Темата е актуална, с оглед увеличаващото се наднормено тегло в детска възраст в световен мащаб и в частност в нашата страна, на фона на застрашаваща детското здраве

хиподинамия и нездравословно хранене. Проблемът със затлъстяването в детска възраст е свързан с ролята на родителите и се определя от начина на живот и традиционното хранене в семейството. Нарастващата честота на наднорменото тегло при децата в предучилищна възраст се превръща в сериозен медико-социален проблем, което налага ранна диагностика и превенция с подходяща двигателната активност за израстването на физически и психически здрави деца.

Дисертационният труд съдържа три основни глави (Литературен обзор, Собствено проучване, Резултати и анализ), както и задължителните за всяка научна разработка Изводи, Заключение, Приноси и Библиография, с общ обем 185 стандартни машинописни страници. Разпределението в обема между основните структурни части на дисертационния труд е 51/14/64 страници, като в глава „Резултати и анализ“ са представени резултатите от две групи проучвания. В първата група са включени антропометрични измервания и индекси в обем от 25 страници, а във втората са анализирани получените резултати от проведено анкетно проучване с родителите на децата (обем от 38 страници). Посочената библиография включва общо 261 източника, от които 65 са на кирилица, а останалите 196 са на латиница, включително 14 интернет сайта. Прави добро впечатление, че повече от 90% от обсъжданите автори са с публикации след 2000 година, а големият брой позовавания позволява на докторантката да направи мотивирани обобщения и сравнения със своето проучване. В края на дисертацията в обем от 7 страници са посочени 3 приложения, които представят индивидуалните картони за изследване на децата, анкетната карта за родителите и Наредба №2/2003 за профилактичните прегледи на деца до 18 годишна възраст.

Направен е обширен и задълбочен литературен обзор по проблема с детското наднормено тегло, който включва разглеждане на генетични фактори, хиподинамия, хранителен режим, родителско влияние,

диагностициране и лечение на детското затлъстяване. Спазени са авторските права на цитираните автори. Не установявам наличие на плагиатство.

Целта, задачите и работната хипотеза са систематизирани и добре формулирани.

Организацията на проучването е представена подробно и достъпно. Осъществено е продължително обширно скринингово проучване с 1483 деца в предучилищна възраст (5-6 годишни) от 25 детски градини на територията на община Стара Загора в периода 2016 – 2019 г., от които 181 са диагностицирани с наднормено тегло. Успоредно с това е проведено и анонимно анкетно проучване с 109 родители, които отговарят на 24 въпроса свързани с двигателната активност на децата, здравословното им състояние и редица рискови фактори, водещи до повишаване на телесното тегло. Извършени са впечатляващ брой антропометрични тестове и измервания за регистриране наличието на наднормено тегло, а така също в една детска градина е пробирана собствена кинезитерапевтична програма сред децата със затлъстяване.

Получените данни са подложени на подходящ статистически анализ по 8 показателя с програма SPSS for WINDOWS version 19.0. Резултатите са коментирани коректно и подкрепят крайните заключения относно зависимостите между наднорменото тегло и двигателната активност при децата в предучилищна възраст.

Резултатите са анализирани в две направления – едното свързано с изследването на децата, а второто разглежда получените резултати от анкетното проучване на родителите. Прави добро впечатление, че се търсят зависимости между децата и техните родители, на които също са извършени антропометрични измервания (ръст и тегло), съответно начина на живот и културата на хранене в различните семейства, техните

образователни, етнически и битови особености, навици за двигателна активност и др.

Дисертационният труд завършва с 15 извода, които биха могли да се обобщят и редуцират, но като се има в предвид обхвата на направеното проучване (в две части) те обективно отразяват успешното изпълнение на поставените изследователски задачи.

Изведени са 7 препоръки, които е уместно да се предложат на ръководствата на детските градини и общинските власти и да се пробира в практиката програма за подходяща двигателна активност на децата и разяснителна дейност с родителите.

Приносите на дисертационния труд са преди всичко с научно-практичен характер и се изразяват в:

- ✓ установяване на зависимост между увеличеното тегло и равновесните и силови възможности на децата;
- ✓ анализиране на хранителните навици и честотата в консумацията на определени групи храни;
- ✓ анализиране на родителското поведение свързано с по-ниската степен на образование и връзката им с повишеното тегло на децата им;
- ✓ валидирани са картон за изследване на антропометричните показатели на деца и анкетна карта, проучваща рисковите фактори за наднормената телесна маса на деца и родители.

Във връзка с темата на дисертацията са представени 3 научни публикации, от които 1 е самостоятелна и 1 международна, което отговаря на минималните национални изисквания (1x30 т.; 1x15 т.; 1x10 т.; общо 55 точки при изискуеми 30) в изпълнение на ЗРАСРБ, влязъл в сила от 06.07.2018 г. Докторантката посочва и участие в два български научни форума. Авторефератът реално отразява основните моменти на проучването.

Като критични бележки бих посочила някой технически пропуски при форматирането на текста, а така също и известни неточности и различия при изписване на библиографските източници.

За основни достойнства на дисертационния труд считам проведеното мащабно скринингово проучване и пробираната собствена кинезитерапевтична програма в детските градини на община Стара Загора. Моята препоръка към докторантката е да се проследи и отчете ефекта от тази програма за двигателна активност с цел ограничаване наднорменото тегло на децата в предучилищна възраст и резултатите да се представят в монографичен труд заедно с голяма част от съдържанието на дисертационния труд.

Заключение

Въз основа на изтъкнатите научни достойнства и приноси давам висока оценка на представения от докторантката дисертационен труд на тема: „Изследване на физическото развитие и двигателната активност при деца с наднормено тегло“, като я поздравявам за огромния труд, който е положила при провеждане на скрининговото проучване. Предлагам на Уважаемото научно жури да присъди на Ваня Стефанова Павлова научната и образователната степен „доктор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве.

Рецензент:

доц. Данелина Емилова Вачева, д.м.

22.03.2019 г.

подпис:.....

/доц. Д. Вачева, д.м./

OPINION

by

Assoc. prof. Danelina Emilova Vacheva, MD

Medical University – Pleven, Faculty of Public Health,

Department of Physical Medicine, Rehabilitation, Ergotherapy and Sport

Kinesitherapist at the Clinic of Physical and Rehabilitation Medicine

University Multifunctional Hospital for Active Treatment “Dr. G. Stranski” -

Pleven

CONCERNING: Dissertation thesis by **Vanya Stefanova Pavlova** on „Study of the physical development and physical activity of overweight children” for awarding PhD educational degree in the field of higher education 7. Health and Sport, Professional filed 7.4. Public Health, prepared at the National Sports Academy „Vassil Levski” – Sofia, Faculty of Kinesitherapy, Department Theory and Methodology of Kinesitherapy with scientific supervisor Assoc. prof. Ruska Paskaleva, MD.

The PhD Vanya Pavlova has been an assistant professor at the Department of Medical Rehabilitation and Occupational Therapy, Physical medicine and Sport” at the Faculty of Medicine at Trakia University Stara Zagora since 2015. Since 2011 she has had a Bachelor’s degree in Kinesitherapy and in 2013 she acquired Master’s degree in “SPA Culture, eastern and aqua practices“at the National Sports Academy “Vassil Levski” - Sofia.

The dissertation paper, presented to me for preparing an opinion, is written in literary Bulgarian language with the necessary scientific terminology and the specificity of the specialty. The topic is relevant in view of the growing overweight in childhood globally and in our country in particular, against a background of child health-threatening hypodynamics and unhealthy nutrition. The problem of obesity in childhood is related to the role of parents and is

determined by the way of life and traditional family nutrition. The growing incidence rate of overweight in preschool children is becoming a serious medical and social problem, which necessitates early diagnosis and prevention with appropriate motor activity for the growth of physically and mentally healthy children.

The dissertation paper has three major chapters (Literature review, Own research, Results and analysis), as well as the parts compulsory for each scientific paper: Conclusions, Summary, Contributions and Bibliography, with a total volume of 185 standard typed pages. The distribution in the volume among the major structural parts of the dissertation paper is 51/14/64 pages, and in chapter "Results and analysis" the results from two groups of studies have been presented. The first group comprises anthropological measurements and indices with a volume of 25 pages, whereas in the second one the results obtained from a survey with the children's parents have been analysed (a volume of 38 pages). The references comprise a total of 261 sources, of which 65 are in the Cyrillic and the other 196 are in the Latin script, including 14 websites. It makes a good impression that over 90% of the authors discussed have publications after 2000, and the large number of references allow the PhD student to make motivated summaries and comparisons with her own research. At the end of the dissertation paper, in a volume of 7 pages there are 3 appendices presenting the individual children's study cards, the parents' survey card and Ordinance № 2/2003 on the preventative checkups of children under 18 years of age.

A comprehensive and in-depth literature review on the problem of overweight children has been made, which includes taking into consideration genetic factors, hypodynamics, dietary regime, parental influence, diagnosis and treatment of childhood obesity. The copyrights of the cited authors have been respected. I did not find plagiarism.

The purpose, the tasks and the working hypothesis are systematic and well formulated.

The organization of the study is presented in a detailed and accessible way. A large-scale lasting screening study of 1483 pre-school children (5-6 years old) of 25 kindergartens on the territory of Stara Zagora Municipality in the period 2016 - 2019 has been carried out, of which 181 were diagnosed overweight. In parallel, an anonymous survey of 109 parents responding to 24 issues related to children's motor activity, their health status, and a number of risk factors resulting in weight gain has been carried out. An impressive number of anthropometric tests and measurements have been carried out to detect the presence of overweight state, moreover own kinesitherapeutic program for children with obesity was tested in a kindergarten.

The data obtained were subjected to an appropriate statistical analysis of 8 indicators with SPSS for WINDOWS version 19.0. The results are commented correctly and support the final conclusions on the relationships between overweight and motor activity in pre-school children.

The results are analyzed in two directions - one related to the study of the children, and the second one examines the results from the parents' survey. It makes a good impression that dependencies between children and their parents (anthropometric measurements have been performed - height and weight), respectively the way of life and the eating culture in the different families, their educational, ethnic and domestic peculiarities, habits for motor activity, etc. .

The dissertation thesis ends with 15 conclusions that could be summarized and reduced, but having in mind the scope of the study (in two parts), they objectively reflect the successful implementation of the research tasks.

A total of 7 conclusions have been made, that are appropriate to offer to the head officials of kindergartens and to test in practice a program for appropriate motor activity of children and information work with parents.

The contributions of the dissertation paper are predominantly of scientific and practical nature and are to be found in:

✓ finding a relationship between the increased weight and the equilibrium and power abilities of children;

✓ analyzing dietary habits and the frequency of consumption of certain foods;

✓ analyzing the parents' behavior relating to the lower educational level and their relationship to the increased weight of their children;

✓ a card for the study of anthropometric indicators of children and a questionnaire examining the risk factors for the overweight of children and parents have been validated.

In relation to the topic of the dissertation paper 3 scientific publications have been presented, 1 of which is as a single author and 1 is international. The PhD student also points out two participations in Bulgarian scientific forums. The autosummary reflects in reality the main points of the study.

As critical remarks, I would point out some technical deficiencies in the formatting the text, as well as some inaccuracies and differences in mentioning the bibliographic sources.

I consider major merits of the dissertation work the conducted large-scale screening test and the tested own kinesitherapeutical program. My recommendation to the PhD student is to trace and report the effect of this physical exercise program for reducing overweight of pre-school children.

Conclusion

Based on the abovementioned scientific merits and contributions, I hereby give high appreciation of the dissertation thesis presented by the PhD student on "Study of the physical development and physical activity of overweight children" and I would like to greet her for the enormous job she had done in conducting the screening study. I hereby offer to the Honourable scientific jury to award Vanya Stefanova Pavlova with

**Doctor's scientific and educational degree in the field of higher education 7.
Health and Sport, Professional field 7.4. Public Health.**

Reviewer:

Assoc.prof. Danelina Emilova Vacheva, MD

22 Mar 2019

signature:.....

/assoc.prof. D. Vacheva, MD/